

1870 1870

התחלת הדרך - ילדות בניו יורק (בן 3, תש"ח)

Starting out... childhood in New York.

Three years old when the State of Israel is born, 5708.

אבא ז"ל נולד בארה"ב אך נשמתו נשמת
א"י הייתה, נשמה שפעמו בה התחייה,
האומה, הייעוד, השפה, האהבה -
במצומה, בחיוניות ובשמחה.

הוריו לא נמנו על קהילה ציונית, והשאיפה לארץ
ישראל לא הייתה באוויר הבית בו גדל.
כבר בגיל צעיר היה פעיל בבני-עקיבא.
סיפר על כך בוגר הסניף, מבוגר מאבא, כיצד
חיפש אבא הנער (שחגג "בר-מצווה" זה לא
מכבר) במה יוכל לעזור. ואכן פעם, לקראת שבת,
סחב ארגז שתייה למרחק נכבד בעיר ניו-יורק,
אל מקום הפעולה. עוד סיפורים שמענו מחניכים,
אותם הדריך כבר אז בלהט, מתוך חיבור גדול
לערכי התנועה. בייחוד זכורים ימי מחנות הקיץ -
ימי "מושבה".

מקום ראשון בתחרות ריצה - מחנה מושבה
Chaim (First Place in 100 meters Race)
"Camp Moshava"

סיפר אחד החניכים מה שנחרט
בזיכרונו, כיצד המשיך המדריך בלהט,
בשירה מתלהבת, לאחר שכל הקבוצה
כבר הפסיקה.

אחר סיפור, כשנפגשנו לפני מספר
שנים, בחגיגות "יובל השישים" לתנועת
"בני עקיבא" בצפון אמריקה: במחנה
"מושבה", שארך מספר רב של שבועות,
התכבדו החניכים שהגיעו לגיל מצוות
בעליות לתורה והיו "שליחי ציבור"
בתפילה. משום מה, המדריך חיים ז"ל
מנע מחניכיו מליטול חלק ב"חגיגה"
במשך תקופה ארוכה. אלא מה,
כשהגיעה השבת האחרונה, שמר
המדריך את כל ה"כיבודים" לחברי
הקבוצה, והם עלו - התפללו, ברכו,
קראו בתורה, והכל לפי כללי הדקדוק,
במעיל ומלרע.

מטאח חתן וכלה

Chaim's dancing was a memorable addition to every wedding.

עניין זה Se מטחה בט באבא ז"ל ורבים סיפרו עליו במהלך השבעה.

אופייני היה ששר בחוזרו מהתפילה בבית הכנסת, בשבת. וכפי שסיפרה אחת משכנותינו, שכן ידעה שהגיע זמן הסעודה, שהבעלים בדרכם חזרה, כששמעה את השירה מפי אבא ז"ל, המהלך בשביל מתחת חלונה.

אך אי אפשר בלא להזכיר את דבריה האמיתיים כל כך של בת דודתנו היקרה, גליה תחי'. גליה סיפרה, שכששמעה מישהי שהיא קרובת משפחה שלנו, היא סיפרה לה שתמיד הייתה בפי אבא ז"ל בשורה טובה או סיפור על דבר טוב שקרה, קורה או יקרה במשפחה. והוסיפה גליה, שבשומעה זאת חשבה על כל הקשיים שהיו במשפחה, עליהם היא ידעה כקרובה, וכמה זה עורר את התפעלותה שאבא ז"ל בחר להדגיש את הטוב, את המשמח ולא להשחיר את התמונה, כפי שעשוי להיות מסיפור על בשורה או תקופה קשה. על כך סיפרו עוד רבים שעמדו איתו בקשרי עבודה, איך שימח את לבבם ושיתף אותם בבשורה על לידה, חתונה...

מאתו הרקיעה שחקים
בריקודים. רבים זוכרים את
ריקודיו העצים בחתונות, ואנו,
בני הבית, גם ראינו את מלא
עוצמת פיכוכו כשברדיו,
בסתם יום Se חוץ, החל
להתנשן שיר עברי מימי
בחרותו.

אי אפשר לגור בקרית ארבע ולא לדעת ולהכיר את חיים. אפילו כילדה בת 4. אני זוכרת שהוא היה דמות לחיקוי והערצה, גם אחרי שעזבנו את הקריה ואפילו את הארץ. אני זוכרת את הורי מדברים ומספרים על חיים מגני. ואז כשחזרתי ארצה אני זוכרת את השמחה שהייתה לכם ובמיוחד לחיים. הרגשתי בבית איתו, כאילו שאתם המשפחה שלי. אין לכם מושג כמה הערכתי את זה! כשהתחתנו אני זוכרת שחיים רקד בשבילנו עם כל הגוף ועם כל הנשמה. הוא עשה לנו את החתונה! איך הוא שמח בשבילנו! וסה"כ מי אני? אני לא קרובת משפחה או משהו. אני הבת של אנשים שגרו באותו מקום לפני כ-20 שנה. ואולי בדיוק זה מראה את הגדלות והאיוחדות Se חיים אנו.

טובה גולדמן

בשנות שליחותו, ריכז פעילות של סטודנטים יהודיים, כתב חוברות הדרכה, יזם פעילויות ועוד. פעילות אחת גדולה ומשמעותית בבוסטון הייתה מפגן הצדעה למדינת ישראל, מפגן שחגגה ח"י שנים לתקומתה. מפגן גדול שדרש הכנה מרובה ומטרותיו היו לאחד את הקהילה היהודית על גוויניה השונים בשמחת המדינה, ולבסס את מעמדו של יום העצמאות כיום חג לאומה.

סס, גס הכיר את אכא.

המזונה לאספן הצדעה נערך יהודי ישראל, בוסטון שנת י"ח למדינת ישראל
 Poster announcing "Youth Salute to Israel"
 This event, intended to institutionalize the Israel Independence Day in the Jewish Community, was one of the high points of Chaim's Fs activities as emissary of Bnei Akiva in Boston.

בשנה גורלית ומשמעותית בחיי האומה – שנת מלחמת "ששת הימים", בה צעד עם ישראל צעד גדול במהלך תחייתו, עלה אבא ארצה "עליה ראשונה". אבא ז"ל הסתופף בצל הראי"ה ולמד תורה אצל הרב צבי יהודה זצ"ל בישיבת "מרכז הרב", בעיר הבירה ששוחררה.

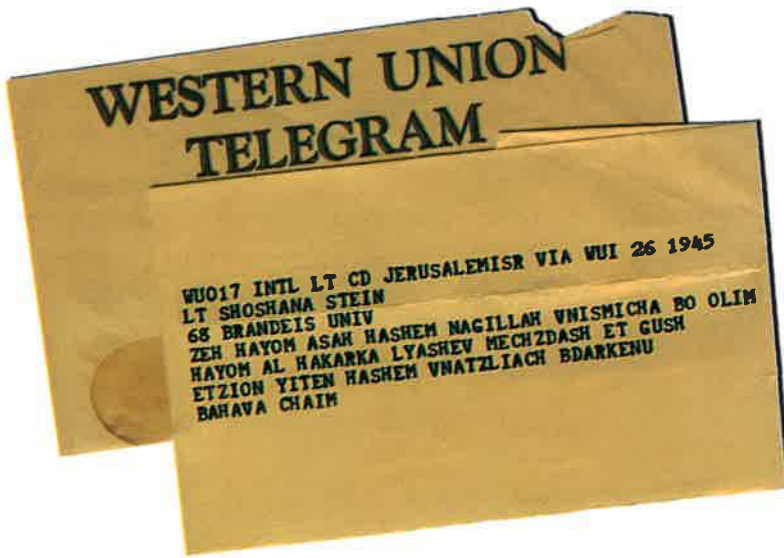

אכא ז"ל (בחולצה המזוינת) מתבונן ברב צבי יהודה זצ"ל כנטיעות ב"ו בשבט, ירושלים תשכ"ז
 Chaim Fz looks on as Rav Zvi Yehuda Kook Fz plants sapling in honor of Tu B'Shvat, Jerusalem 1967.
 (Chaim Fz in plaid shirt).

את הבשורה על שחרור ירושלים שמע בהיותו בקבוצת "יבנה" ובבית הכנסת פרצו ריקודי שמחה. נראה שדלק שם אור למרות ההאפלה.

בפרט שמחה על שחרור ירושלים, קבוצת יבנה, כ"ח אייר ה'תשכ"ז
 Chaim Fz joins members of Kvatzat Yavne in spontaneous celebration of the liberation of Jerusalem, 28 Iyar 5727.

חיים בחר מילים מתאמור ה"הלל"
 (תהילים קי"ח, כ"ד)
 בשפת מברק לעוטנה ארוסתו ביום
 העלייה לכפר עציון, אלול תשכ"ח.
 "This is the day The Lord has
 made; we will rejoice and
 delight in Him."
 Psalms 118:24 (Hallel).
 In these words, Chaim
 announced to his fiancée
 Shoshana of the resettlement
 of Kfar Etzion in which he
 participates. He continued
 "Today we resettle Kfar
 Etzion. May G-d grant that
 we succeed on our path."
 See article "The Return to
 Kfar Etzion".

עוד באותה שנה התארסנו ילדי כפר עציון של "טרום מדינה"
 לחבור אל ההר, לחדש את האחיבה.
 מ"מרכב הרב" עם חנון פורת וחבריו
 עלה אבא ז"ל לכפר עציון.
 סלעים קרחים, מבני לגיון
 הימים ימי אלול, רוחות וקר,
 אך בלב עבות,
 רוחות המעשה וקדושת ההתיישבות.
 יחדיו הפכו צעירים וצעירות
 על בודד ע"אלון שבות".

החורף הראשון בכפר עציון היה קשה,
 אלא בל שאת היו רגעים של נחת...
 The first winter in Kfar Etzion was difficult,
 but nevertheless there were lighter
 moments...

בסיס ירדני שהוקם על חורבות כפר עציון
 ביתם הראשון של הבנים שחזרו, חורף תשכ"ח
 This Jordanian army base built on the
 ruins of Kfar Etzion was the first shelter
 for the returning sons. Winter 5728

אבא ז"ל עם הרב אונטרמן זצ"ל, כפר עציון,
 חול המועד סוכות, תשכ"ח
 Chaim & assists Rav Unterman during his
 visit to Kfar Etzion, Chol HaMoed Succot 5728.

חתן, חכם, אבא ז"ל, עם האדמו"ר מבוסטון פליט"א, צורך החופה, סבא דב מיטל זי"ל צופה מן הצד
 Chaim is the groom with the Bostoner Rebbe, Levi Yitzchak Horowitz זצ"ל, preparing the ketuba. Chaim's father, Dov Bischtz ז"ל, looks on.

ותחילים בבדול!
 חיים יהודה ושושנה נאוה תבא"א מגני
 בסעודת החתונה
 Starting a big undertaking.
 Chaim is and Shoshana at the wedding
 "seudah" - 20 Sivan 5728 (New York)

לאחר מספר חודשים חזר אבא ז"ל לאמריקה, להתכונן לחתונה. קשה הייתה עליו השהות בארץ זרה. יום יום, כך סיפרה אמא תבלטו"א, הביע את רצונו להתחתן בנוכחות מניין ולחזור חזרה. בחתונה הורגשה אווירה מיוחדת, השתתפו בה חסידי קהילת בוסטון וחברי "תנועת בני עקיבא" בשמחה מאוחדת.

האדמו"ר מבוסטון, יאריך ה' שנותיו בטוב, התאמץ למלא את בקשת הזוג, וטרם עד מאוד לבטא את מילות החופה והקידושין בהברה ספרדית ועפ"י מנהג ארץ ישראל. ואכן, מהר מאוד עלה אבא ז"ל לארץ בפעם השניה. הפעם עלו הורינו ככזב. לידה חדשה. את הדרכ לארץ בטטטו"א אונייה עברו יחד, חתן וכלה.

ההזמנה לחתונה מירושלים,
 באמונה שלימה בגיאת המשיח
 (המסל: ראשי תיבות ש"מ"ח בצורה
 של סוס "בני עקיבא")
 Wedding invitation invoking
 our faith in the Messiah. Note
 decoration using initials of
 bride and groom (ש"מ) to form
 Bnei Akiva emblem.

נעהש"ת

כי חלקים יושיע ציון ויננה ערי יהודה
 וישנו שם וירשהו
 סיומן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל
 בלב מלא שמחה ורוח תודה לה'
 הגנו ומתכננים להזמין את כבודכם לגוף להשתתף
 בשמחת כלולת בנינו היקרים
 חיים ז"י עב"ל שושנה תחי'

שתתקיים זח"ה בשעה טובה ומזלגלת
 ביום ח' כ' סיון, תשכ"ח
 שנת כ"ח לנדיבות ישראל ראשית צמיחת גולתנו
 בירושלים השלמה תוננ"ח
 בשעה 1:30 אחה"צ
 ונמקרה שימתמה משיח בן דוד תמקיים
 בגולש קאמקארדיח
 4820 שדרת 15, נרוקלין, ג. י.
 וזח"ה ביום שמחתכם נשיב לכם כגמולכם הטוב
 הורי החמן הורי הכלה
 יששכר דב ואסתר ניסין שאול ושולמית שטיין

חיים זי"ל בסלון ביתו הממשל הצבאי עבור אלוו
 צונם ז"י ויכה הר צמ.
 Chaim in the Government Compound.
 (Photo: Micha Bar-Am)

חודשים ראשונים כעולים חדשים, גרו פרקי זמן קצרים במספר אתרים, עברו "נדודים", ובאותו הזמן הבשיל הרעיון. **הלכ כבר היה בחברון.**
 אבא ז"ל הרבה לבקר שם, אך צה"ל אסר על בואה של אשה בהריון. באותה תקופה חיו "מתנחלי חברון" בממשל הצבאי, וגברת דריבן (ז"ל), בליל פעילות מבצעית, ילדה בנגמ"ש את דב הי"ד. צה"ל חשש מפני הסלמה ומפני הצורך לשלב את הלידות בתוכניות המגירה. כשנולדה בשעה טובה ושמחה, הבת הבכורה, השתחררה היולדת ועמה המשפחה לבית חדש (לא כל כך בתנאי בית החלמה) בעיר האבות, ערש האומה.

← כא, אירונות, תשנ"א
Chaim on active duty!

▶ "מתנחלי חברון"
בתקופת המחנה הצבאי, תשכ"ב - תשנ"א.
חיים ז"ל עם יונה תפארת + סימה רונית (ימין) לחיים טובים וארוכים
Chaim plays with daughters Yona Tiferet and Sima Ronit at home
with the Hebron Settlers, in the military complex 5729-5731.

מתנחלי חברון

חידוש הישוב היהודי בעיר האבות

בִּיהוּסֵינוּ וְלִבֵּנוּ

לשושנה וחיים

ברכת שלום מעיר האבות

מאחר ובקשחכם להחייב בחברון הועברה למימשל

הצבאי כאן, ויש סיכויים כי הרשיון יגיע בזמן הקרוב

רצוי מאד שתבטאו לשיחה עמנו לשם הבהרת העניינים.

בברכה נאמנה

מזכירות מתנחלי חברון.

"בדרך לחברון", אגדת תשכ"ב (חומס ע"י בנימין קצובר, מזכירות מתנחלי חברון)
On the way to Hebron, Tevet 5729.

עוד בטרם הושלמה הבנייה, הקפיד אבא ז"ל ויזם יוזמה - בין חברי נבחרת ההתיישבות, משפחות הקהילה, תאם ובחר שותפים ל"כניסה". כי למרות שתוכננה הגרלה לשיבוץ הדירות, הוא ראה לנכון וסבר שחשוב די הצורך להשתדל וליטול לידי את האחריות, לבחור את שכניו-שכניו, שעד היום קרבתם היא זכות לנו. בערב ראש השנה תשל"ב נכנסנו לביתנו בקרית ארבע, ראשונים מבין משפחות הקהילה.

מיקור כאתר הפניה, קרית ארבע תשל"א
Chaim, Shoshana and Tiferet visit
the building site of their new home - Kiryat Arba!

הדרכה בלקבות המקורות בדרך מקוריתו
כאן במארת האמפלה
Strengthening the Tie between the
Nation and the Land of Israel - with
Bible in Hand.
Here - in Ma'arat Ha'Machpelah.

חסתל צובכ פאמפל
צ"י הציור ברוך נחשון
The symbol was
designed by the artist
Baruch Nachshon.

סיורי הרי חברון
HEBRON HILLS EXCURSIONS

<p>CHAIM MAGENI Kiryat Arba - P.O.B. 25 Hebron, Israel Tel. : Dial (02)97 And ask operator for 211</p>	<p>חיים מגני קרית ארבע ת.ד. 25 חברון סל. טל. לחיני (02)97 ולבקש מחשפנותאי 211</p>
---	--

מסלולי "סיורי הר חברון" החל מתשל"א (1)

List of routes of Hevron Hills Excursions - 5731

1. נתיב הגבורה
2. "ירושלים הרים סביב לה"
3. "חכמי הדרום"
4. חברון - בירת יהודה
5. "בעקבות דוד המלך"
6. "בעקבות המכבים"
7. "ספר המדבר" - מדבר יהודה
8. "לעלות בהרי יהודה"
9. "מבצר במדבר" - מצדה
10. ערבות יריחו

(1) פירוט המסלולים ראה במוספים בשפה האנגלית.

הר' שרגא אורזי:

"ר' חיים היה מדריך הטיולים שלנו, כשהייתי בבית המדרש לתורה בירושלים עיה"ק. בשנים תשל"ד-תשל"ז זכינו פעם בשבוע לטייל (לפעמים לעתים יותר רחוקות) לכל מיני מקומות בארץ, למשל: למצדה, לחברון, לאילת, לגולן וכו'. אני זוכר עד היום איך הוא החדיר בנו בהתלהבות את אהבת הארץ, מתוך אמונה ודבקות במקור החיים. הוא היה מקפיד לדבר איתנו בעברית כמובן. מתוך הקשר הזה, כמובן, הוא הזמין אותי להתארח אצלו בשבתות בקריה, ואין ספק שהיה לזה חלק גדול בהחלטה שלי ללמוד כאן בקריה אחר כך ולגור כאן, ב"ה. תמיד זכיתי שהבית היה פתוח לפניי, לכל מה שהייתי צריך. גם כשההורים שלי באו לבקר מחו"ל, היה מזמין אותם לבית, ואפילו מארח אותם בדירה השנייה. כן ספרו לי כמה שנהנו מהטיולים שעשו איתו, כאשר היו כאן בארץ."

תמיד לשירותכם
Always and all-ways At your service

הרב לוינגר בהספדו (2)

"...צריכים ברגע זה, בשעה זו, לזכור למי היה פה חלק גדול מאוד בשינוי פני ההיסטוריה, בשינוי פני השכונה הזו, בשינוי פני "בית הדסה" ו"בית רומנו". מי יצר את האווירה הזו? מי זה שהוביל את הרוח לפרופ' טבגר, לפעילים דאז – זמביש, נועם ארנון, שמואל מאור, שמואל מוזשניק ואיתם תלמידים רבים אחרים מישיבת "ניר קרית ארבע"? מי דחף אותם? מי הוביל אותם? גם לתושבי חברון, שמתכנסים כאן, לא כל כך ידוע מי הייתה הרוח החיה שהדליקה את הקשר – זה היה ידידנו, שאנחנו סופדים לו עכשיו, רבי חיים מגני, שהיה מידי שבת בשבתו עורך סיור, שקוראים לזה "סיורי שבת", "סיורי עונג שבת". היה עורך כאן "סיורי עונג שבת" עם כבודה

רבה, כבודה איכותית וכבודה כמותית. מי שראה את הסיורים האלה - מאה אנשים, לפעמים יותר, עם חולצות לבנות יוצאים משערי הקריה ועוברים לחברון, לפעמים על יד ביתו של מי שהיה אז ראש העיר ג'עברי. והייתה פעם אחת שאפילו הסתכל, יצא והסתכל על כל הכבודה הזו שהולכת לחברון, לסייר בחברון, ומסלולים רבים היו. לפעמים הוא הלך את המסלול שעולים כאן בעין ג'דידה לראות את החומה של חברון העתיקה, והיה אומר: 'אנחנו מגיעים עכשיו לחומה שבגללה עושים בחברון פורים דמוקפין, הכל בזכות החומה הזו שנחשפה'. לפעמים היה הולך לאיזור של "בית חסון" וממשיך משם לבית של אליעזר דן סלונים, וממשיך משם לשיבת "סלובודקה" ועד "אלון אברהם", שעות שעות. ושמעתי מפי האנשים שהיו הולכים איתו, הכל היה בנעימות, הכל היה באווירה כל כך נעימה, גם ההסברים. עוד הבוקר סיפר לי שמואל מושניק שהיה אחד התלמידים, אחד האנשים שהושפע ממנו, כמה נעים זה היה - מדעי מצד אחד ונעים מצד שני. אמר לי שמואל הבוקר כששאלתי אותו קצת על הסיורים האלה, כדי לחזור ולהתרשם מהדברים שהיו לפני 27-28 שנים: 'מה בדיוק הרשום איתך?' אמר: 'אתה לא יודע, אני הרבה סיורים ראיתי בימי חיי, הרבה מדריכים הכרתי בימי חיי, אבל מדריך כמו חיים! אני זוכר אותו - אני מצטט עכשיו את שמואל - כל פעם שעלינו מעל החורבות של העיזים, שעכשיו נמצא בית הכנסת "אברהם אבינו", והכל היה חרב - אבטיחים ודיר עיזים היה שם, תמיד היה הולך חיים על החורבות ואומר: פה היה בית הכנסת "אברהם אבינו". מקום שחודרים העיזים היה בית כנסת "אברהם אבינו". וכך היה הולך במסלולים שונים, ל"בית הדסה" לראות את המוזזות של "בית רומנו", ומעורר את הלבבות. וגם אמר לי, יאני קצת, תחקרתי את זה, שכל פעם היה אומר, לא רק אומר שזה כך היה, אלא היה אומר: 'בעזרת השם נשוב ונגאל'. אחד האנשים שהתרשם ממנו עמוקות ופעל באותה מסירות נפש (הדברים האלה גם כתובים בספר "חברון שלי"), הלוא הוא הגיבור הגדול בן ציון טבגר זצ"ל, שפעם אחר פעם נכנס לכאן, אחרי שפעל בבית העלמין כדי לגאול את הרובע היהודי שבחברון. כך היה חיים באהבת ארץ ישראל, באהבת חברון, בשמחה התמידית שהייתה לו."

חיים מפני צילם מדריך אתר החורבה של בית כנסת צ"ש אברהם אבינו.

Chaim Mageni breathes new life into the ruins of the Avraham Avinu Synagogue

כרופ' בן ציון טבגר, בספרו "חברון שלי" (3)

"סיורי 'עונג שבת' שארגן חיים מגני בחברון ובסביבותיה תרמו רבות להעמקת ההיכרות שלי עם עיר האבות. חיים מגני הוא אישיות מיוחדת. הוא בא לחברון עם הגרעין הראשון ומאז מתגורר בקריה, בה פעל רבות ונצורות. מגני אסף בביתו ספריה מגוונת ועשירה על תולדות ארץ ישראל. הוא היסטוריון במקצועו, שארגן, כאמור, טיולי 'עונג שבת' מדי שבוע. כמו רבים אחרים, גם אני נטלתי חלק בטיולים הללו מדי שבת בשבתו.

חיים מגני אינו סתם מורה דרך, שאומר דברים נטולי משמעות בזמן ההדרכה. הוא היסטוריון שעובד בדיוק בתחום הספציפי של תולדות חברון. הוא יודע עליה הכל, ואם נוסיף לכך את עובדת היותו פטריוט דגול של המקום, נקבל מורה דרך שאין למעלה ממנו. הוא נהג לקחת אותנו להרים, לשבילים, למערות, למקומות ממקומות שונים. אפילו כשהיה חוזר אל אותם מקומות עשרות פעמים, סיפר תמיד את סיפורו בצורה חיה, בחום. לעולם היה לו חידוש לחדש לנו. במקרים רבים השתתפו בטיוליו תושבי קרית ארבע, אך לעתים קרובות באו גם אורחים מחוץ לקריה, מירושלים וממקומות אחרים. נדמה לי שחיים מגני הזמין בכוונה תחילה אורחים מחוץ לקריה. התקשיתי אז להבין את העברית העשירה שלו, שהרי אין זו העברית הנלמדת באולפן. אומר אפילו שלא תמיד השתדלתי להבין את תוכן דבריו. הטיול עצמו היה לי חשוב, ההליכה הזאת. חשיבות מיוחדת הייתה לא רק למה ששמעתי, אלא, בעיקר, למה שראו עיניי. ההרים הללו, האבנים האלה, ההריסות ההן. הכל עשה לי מצב רוח מיוחד. מפני שהלכתי עם חיים מגני פעמים כה רבות, ולא אחת חזרנו אל אותם האתרים, התחלתי אט אט לחרוט בזיכרוני מה שהוא מספר."

הרובע היהודי בחברון בחורבן

The ruins of the Jewish Quarter in Hebron

על פעילותו בבית הכנסת סיפר אחד המתפללים, אליעזר כספי:

"...הכי 'התלהבתי' מהחשיבות שרחש כלפי סדר וארגון. חיים ז"ל לא היה מסוגל להתפלל אם מולו הספרים בספריה לא היו מסודרים, אם מישהו בחוץ הניח את המעיל על כסא במקום במתלה. אני זוכר שתמיד הייתי צוחק כשראיתי אותו מסדר את בית הכנסת והייתי אומר לו שיזהר, כי היה מישהו לפני הרבה שנים שהיה מסדר את המשכן ובסוף החליף את משה רבנו ("יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האוהל"⁽⁴⁾).

חיים ז"ל היה עונה לי: 'לא, לא אל תדאג זה לא אני'.

הסדר לא הסתיים בספרים אלא גם בתפילה. בתפילה של חול, שבת ומועדים כולם ידעו מה ואיך להתפלל, או שידעו מתוך שינון של שנים או מתוך שכתוב בסידור או במחזור, אבל תפילות של 'יום ירושלים' ו'יום העצמאות' - מי יודע ברצף בלי להתחיל לדפדף ולחשוב: אה רגע, איזה מנגינה? איזה מזמור? לא הרבה ידעו. חיים ז"ל תמיד ידע, הוא ידע בדיוק איזו תפילה, איזה מקום בסידור של 'יום ירושלים' ו'יום העצמאות', כמו שאדם רגיל יודע קריאת 'שמע'. כך היה חיים. היה חייב להיות לו סדר ותכנון, אבל חשוב לזכור שהסדר הזה לא היה סתם מתוך איזה 'חולי נפשי' בלי כיוון או סיבה, חס ושלום, אלא מתוך רצון ואמונה עמוקה, שכך ורק כך חייבים לקיים את מצוות ה', ולא לקפוץ ואחר להתחיל לחפש מה לעשות אלא ההיפך - לסדר, לתכנן ורק אחר כך לקפוץ למצווה, למעשה טוב או כל עבודת ה' יתברך."

(4) שמות, ל"א, י"ג

אבא ז"ל ארגן מניין לקבלת שבת מוקדמת, על מנת שבשבתות הקיץ תיערך סעודת ליל שבת בעירנות, ורבים הצטרפו ושמחו ביוזמה. המניין התקיים לעילוי נשמת הוריו ז"ל בביתם, ומשצר המקום מלהכיל את המשתתפים עבר לבית הכנסת. במהלך ה"שבעה" סיפר לנו אחד השכנים, כהן, שהיה ממליץ בפני כוהנים אחרים ליטול ידיים אצל חיים מגני הלוי, כי הוא דאג שבברז היו מים חמים מותרים כהלכה ומגבת יבשה.

▲ כאל ז"ל חכמים ספר תורה
לעילוי נשמת הוריו יעקב דב
ואסתר סאקה פיינלי ז"ל
Chaim dedicates Sefer
Torah in honor of his
parents, Dov and
Esther Bischtz, who
initiated its writing.

את השם "ברקאי" לתוכנית הלימודים שיסד הרב דן בארי, נתן אבא ז"ל, עפ"י המסופר במשנה⁽⁵⁾ על עבודת בית הבחירה, שאמר כהן לחברו "ברקאי", סמל לאור שהאיר בחברון. על חלקו העיד

הרב דן בארי בהספדו⁽⁶⁾ בלוייה

"כולם דברו על הקשר של חיים עם ארץ ישראל. אני רק רוצה להעיד על פן נוסף - התרומה האדירה של חיים לייסוד תלמוד תורה "חברון". מראשיתו, כאשר הכיתה הראשונה של 12 תלמידים שכנה במקלט, הוא לא היסס לשלוח לשם את בנו מרדכי נצח, יחד עם כל אלו שהיו שותפים למפעל הזה. רבים, שהזדהו עם המטרות החינוכיות והרוחניות של המפעל הזה, לא העזו להשתתף בניסויו הזה, שהיה נראה כל כך חלש בהתחלה. אבל חיים היה מאלה שלא מהססים להיות "שפן ניסיון", להיות חלוץ ממש, מכיוון שהוא הבין את המהות של הגאולה, הוא היה תלמיד של הרב קוק, שבהבנה עמוקה הבין. בוודאי שהדבר הזה מתקשר אל כל מפעל חיו למען ארץ ישראל, למען חיבור העם היהודי מחוץ לארץ אל ארץ ישראל; זה קשור לתחייה רוחנית עמוקה שאי אפשר מבלי שהיא תתבטא גם כן במהפכה חינוכית. לא בהעתקה של מודלים ישנים, אלא בדברים שהם מושרשים באופן עמוק בסדרים הישנים ביותר, יחד עם הדברים החייבים להתחדש דווקא בזמן שלנו בשיעור קומה גדול.

זה הדבר שהתבטא גם כן בידידות הפשוטה שהייתה בינינו. כלומר ההבנה הבלתי אמצעית במה שנותן משמעות לחיינו פה - להיות שותפים. הזכות הגדולה הזאת להיות שותפים לתחיית הקודש בארץ ישראל, במלוא שיעור הקומה העכשווי והעתידית."

לימים, כאשר נפטרו הוריו ז"ל הקימה המשפחה את "קרן בישיץ" לעילוי נשמתם, ומכספי הקרן, שהיו מוגבלים, סייעה ללא יוהרה בהוצאת "דפי מידע" - עקרונות ואמנה; חוברת ללימוד ארמית מקראית; כתב רהוט; כתב עת לשאלות בחינוך; טבלאות סיכום לספרי התנ"ך; "כותרות התנ"ך" - תורה; חוברת ללימוד טעמי המקרא.

⁽⁵⁾ מסכת יומא, פרק ג' משנה א'

⁽⁶⁾ ההספדים במלואם נדפסו בחוברת "ויבא עד חברון", בהוצאת המשפחה - "זכרון בספר" - תשס"ב

קשת. הם הלכו להקים את קשת

הר' לוינגר אמר בהספדו על אבא ז"ל ליד שכונת "אברהם אבינו", שהוא "שינה את פני ההיסטוריה". פתאום חשבתי לעצמי, הרי מדברים על אדם פרטי ואומרים עליו שבעשייה שהוא היה מעורב בה, הוא שינה את פני ההיסטוריה, וזאת לא הגזמה. העשייה ב"קשת" היא דוגמה

▲ משפחת מגני בקשת, רמת הגולן, קיץ תשל"ד (בזמן ש"י צוי קדן)
The Mageni family helps build Keshet (Golan Heights - Summer 5734)
(photo: Uzi Keren)

מוחשית לכך. הייתה תחושה של "לשנות את פני ההיסטוריה". כשזה היה עדיין בונקר בעצם ימי המלחמה הם ניצלו שעה של הפסקת אש או משהו דומה לזה (אני לא בקיאה בפרטים), יצאו בלילה והזיזו את החביות, שסימנו את קו הגבול עם סוריה, במרחק של מטר ובלילה הבא הרחיקו בעוד מטר. בכך הכניסו את הבונקר של קשת לתוך קו הגבול. אתה רואה אנשים פרטיים כאלו, בודדים כאלו, שפעלו פעולות כלל ישראליות, פעולות עולמיות.

פרנסה ברחמי שמים

שנים ארוכות עסק אבא ז"ל בהדרכת תיירים. ברכה הייתה בעשייה בתחום בו ראה שליחות ומשימת קודש ודבק בה באהבה, אך יחד עם זאת ראה ענף התיירות במדינתנו ימים רבים של סערות ומשברים. אבא ז"ל, שחש חובה לפרנס את המשפחה, עשה מאמצים רבים.

כולנו למדנו פרקים באמונה. כמעט כמו שנאמר על סדר "זרעים", שצובד האדמה זורע מתוך אמונה בחי העולמים, התמיד אבא בשליחותו, וגם בתקופות קשות הייתה פרנסה מן השמים ברחמים, גם אם מועטה.

תנועת ארץ-ישראל Eretz Yisrael Movement

August-September, 2000; Av-Elul, 5760 program

- Sun., Aug. 27 Departure from New York via El-Al Isreal Airlines.
- Mon., Aug. 28 Arrival at Ben-Gurion Airport. Group transfer to Jerusalem and check into hotel.
- Tue., Aug. 29 "Jerusalem the Eternal!" - Below and Above! Sites and Sources; Fortifications and Breachings; City of David and Herodian Remnants; City of Yore and Loze; Walk the length of the Western Wall through the tunnel, exiting via the so-called Moslem Quarter.
- Wed., Aug. 30 "Judean Desert!" Travel to Dead Sea; Optional Spa. Tour Metzada (Massada) Mountain Fortress. Visit remnants of Talmudic period Jewish town and synagogue and view waterfalls at Ein Gedi. Travel via Qumran and Ainog to Jerusalem.
- Thu., Aug. 31 "Judean Heights!" Tour Hevron, including Me'arat Hamakhpela (Patriarchs' Tomb) and current Jewish Community. Experience the rebirth of Gush Etzion and visit the Judaica Center. Travel via Telkoa and "Herodion" to Jerusalem.
- Fri., Sep. 1 "New Jerusalem!" Picturesque overviews and new neighborhoods. Visit the Valley of Communities at Yad Vashem. Prayer at Rahel's Tomb. End at Mez-She'arim.
- Sat., Sep. 2 Shabbat at leisure in Jerusalem.
- Sun., Sep. 3 Check out of Jerusalem hotels. Tour Jewish towns and communities in Shomron. Visit site of "Mishkan" - Tabernacle at ancient Shilo. Travel via Jordan Valley and Gilboa Mountain Range to "Gan Goo'oo" - Australian kangaroo farm. Visit ancient synagogue at Beit Alfa. Travel via Lower Gallil to Kibbutz Lavi Hotel for overnight.
- Mon., Sep. 4 Ascend Upper Gallil to Meiron and Tzfat. View Jordan River Sources at Tel Dan. Tour Golan Heights. Optional cruise on Lake Kinneret.
- Tue., Sep. 5 Visit excavated Mishnaic Period city at Tzipori. Tour Beit She'arim National Park. Visit catacombs and remnants of city of Sanhedrin era. Visit Yizra'el Valley at Alexander Zaid Monument. Climb Mount Kannel - site of Elijah the Prophet events. Overnight in Haifa.
- Wed., Sep. 6 Visit Atlit Detention Camp of Jewish Clandestine Immigration. Explore the Nautical Regional Archeology Center of Dor at Kibbutz Nahsholim. Learn about the "Tikhelet" (traditional blue dye) project. Continue via Caesaria to Jewish Legion Exhibit. Overnight in Netanya.
- Thu., Sep. 7 Tour Tel Aviv, including new exhibits at Haggana Museum, and Old Jaffa. Visit Armoured Corps complex at Latrun. Ascend to Jerusalem via Aynlon Valley and "Beit Horon Ascent".
- Fri., Sep. 8 Leisure Day in Jerusalem.
- Sat., Sep. 9 Shabbat in Jerusalem. Evening transfer to Ben Gurion Airport for return flight.

תוכנית טיולים בת שבועיים לאחת מקבוצות "תנועת ארץ-ישראל" בניהולם של יעקב ורחל שטרנברג
Example of a plan for a two week trip under the auspices of the "Eretz Yisrael Movement", managed by Yaakov and Rachel Sternberg.

11.06.01

למשפחת מגני
שלום רב,

שמענו בצער רב ובאיחור על מותו של חיים ז"ל ורצינו להביע את תנחומינו,

ההכירות שלנו עם חיים הייתה על רקע מקצועי, כשבא בקביעות עם תיירים למוזיאון ובכל פעם הסביר בהתלהבות כאילו זו הפעם הראשונה שהוא עושה זאת.

אי אפשר היה להשאיר את ההיכרות הזאת שתהיה מקצועית בלבד והקשרים נעשו אישיים יותר: דווח על שלום המשפחה, מספר הנכדים ולאחרונה השתתפות בדאגה למשפחה המפוזרת באזורים ה"חמים".

חבל לנו מאוד שאדם ומדריך כמותו לא יראו בנוף שלנו
ואנו איתכם בצערכם!

צוות מוזיאון עתיקות הגולן

מכתבי תנחומים

המדברים בעד צמח
Staffs of the Golan
Archaeological Museum
and the Atlit "Illegal"
Immigration Museum
express their condolences
at Chaim's passing,
relating to him as a
colleague who will be
missed.

מכתב מאת יצחק רומנו, ששימש כנהג (7)

המילים אשר אומר לך אינן קלישאה. אתה היית אמיתי על פי ספר הגדרות. מאמין בכל לבך ובכל נפשך ובכל מאורך בדרך שלך, במילים שלך, בהדרכה שלך ברחבי הארץ, ברצון שלך להעניק לאחרים מהידע העצום שלך ואשר בר.

האמנת בדרך שלך והלכת בדרך שלך. האמנת באמונתך וחיית לפי אמונתך. על פי הספר, ספר אשר נדמה נכתב הוא על פי דיעותיך, צעדיך ומחשבותיך.

עבדתי אתך, לסירוגין, מספר שנים. אני נהגתי ואתה הדרכת. לדידי זו הייתה חוויה מתחדשת פעם אחר פעם. העשרת אותי בידע שלך וכידידות שלך. דיעותינו, בנקודות מסוימות ובאמונות מסוימות היו שונות, אך האדם שבך צעד מעבר לכל אלה, ומצאנו, אחד כלפי השני, ידידות כנה ונפלאה.

אתך, והודות לך, הכרתי חלק נכבד מהארץ, חלק אשר לעיתים חלוקות עליו הדיעות, אך לגביך הוא היה חלק ממך ומקיומך, חלק אשר נפתח לקבוצות אשר הדרכת דרך עיניך ומילותיך.

חיים, ידידותך תחסר לי תמיד. ומעל לכל, אתה תחסר, מלבד למשפחתך אשר כה אהבת, אתה תחסר לנוף של הארץ, הארץ הזאת אשר היית חלק ממנה ועתה היא חלק ממך. זכרך ברוך הוא לעד.

המועצה לשימור מבנים
ואתרי התיישבות

מחנה המעפילים עתלית
ת.ד. 189 עתלית 30350, טל. 04-9841980,
פקס: 04-9842814

27-08-2001

בס"ד

לכבוד
גב' שושנה מגני,

בצער רב, שמענו על האסון הכבד שפקד אתכם.
חיים ז"ל נהג לפקוד את אתר מחנה המעפילים בעתלית עם הקבוצות והמשפחות אותם
הדריך.
כולנו, הכרנו אותו והערכנו אותו. את המרץ, את הדוגמא האישית וכמובן את יכולת
ההדרכה.
בתקופה האחרונה נהגנו לשוחח עמו על המצב במדינה ועל החיים בקרית-ארבע בצל
האירועים.
קשה לנו לעכל שלא יפקוד שוב את האתר.
אנו רוצים להביע מעומק הלב את תנחומינו, ומקווים שלא תזעו עוד צער.

בכבוד רב
זחבית רוטנברג-מנהלת האתר
חגית אסור-רכות ההדרכה
אמנון הופמן-מנהלן האתר
חגית תורג'מן-מזכירת האתר

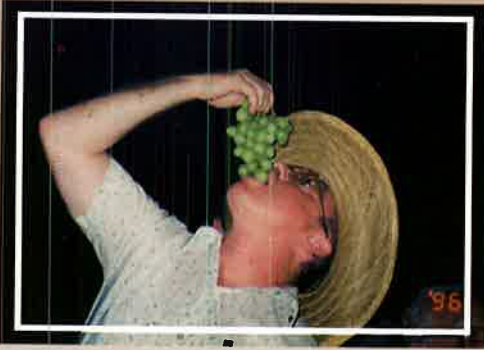
נהפ"ק

כל נכד כוכב
Each grandchild a star!

בתו שהתגוררה בצפת
אספרת: יום אחד בא סבא
חיים לצפת. יש לצין שכמעט
כל פעם שבא לצפת בא
אלינו או הפאין אותנו אלינו.
באותה פעם ירד סבא מן
האוטובוס והרים ביד אחת
את תאר וביד שניה את
נעם, נכדיו. מאז בכל פעם
שמישהו הרים את תאר ונעם
ביחד הם אמרו לו: ככה
עושה סבא חיים!

שלום אהרונסון:

זיהר

דיברת על השם של אבא ואני חושב שמה שנחרט אצלי עמוק ביותר במשך כל השנים, מה שהכי בולט אצל אבא זה אכן שמו. החיוניות, החיים, חיים של יהודה, חיים של הודיה לה'. האינטנסיביות של החיים, כך לפי דעתי הוא חי. במשך 56 שנות חייו הוא חי בערך פי שתיים. המנוע שלו הסתובב באינטנסיביות בלתי רגילה. החברים, בכל אופן, ראו אותו תמיד במלוא העוצמה והחיים והשמחה.

גרתי איתו בחדר בשיבת "מרכז הרב". הוא היה וותיק ממני. אני הגעתי אחרי מלחמת "ששת הימים", והוא הגיע לשם כשנה לפניי, כך אני חושב. אני זוכר זאת היטב איך שקלט אותי. הוא קלט אותי וגם את האחרים באותה חמימות אופיינית לו, באותה אהבה. כשפגשתי אותו לאחרונה הוא הגיע ליקב עם משפחה. הוא סיפר לי בכזאת שמחה שלך (מרדכי נצח) נולדה בת, שלתפארת נולדה בת, ובאמצע אולם (מלא אנשים) חיבק אותי באהבה ובשמחה. אני הרגשתי כאילו שאני בן יחיד שלו, ואני יודע שלא. אני יודע שאת האהבה הזאת, במלוא העוצמה, הוא הקרין להרבה אנשים, גם לאותם תיירים שהיו בסך הכל לקוחות שלו, והיו איתו בסך הכל כמה ימים. מנחם אחר אחר, במהלך ה"שבעה", שלדעתו שמחה רבה ועמוקה נובעת מתחושת הודאה תמידית. כשאדם חש שכל מה שה' נתן לו אינו מובן מאליו, הוא מתמלא שמחה. "זה שורש השם חיים יהודה - הודאה עמוקה המביאה שמחה. זו מידה שיש ללמוד ממנו הרבה. המשיכו ללכת בדרך שלו, וה' יעזור לכם ללכת לאור שמו הטוב".

אחד הדברים שנגעו מאוד לליבו של אבא ז"ל היה תוקפם של ימי הפורים בעיר חברון. בספורים בחברון היה מצביע על חומת חברון העתיקה ואומר: "אנחנו מגיעים עכשיו לחומה שבגללה עושים בחברון פורים דמוקפיים, הכל בזכות החומה הזו שנחשפה". בשנתו האחרונה, לאחר חשיפת חומת העיר מתקופה יותר קדומה, שמח מאוד עם הוצאת מאמרו התורני של הר' עידוא אלבה, בהסכמת המרא דאתרא הר' דב ליאור, בעניין קיום מצוות פורים בחברון בשני הימים.

פורים, 1976, ב"מ"ל במרכז עם כובע צהוב

Purim, celebrated for 2 days in Hebron, was a high point of every year. (Chaim in yellow hat).

"ר' חיים יהודה הלוי מגני זצ"ל נלקח לבית צולמו, בעוד שמחת יישוב ארץ יהודה וארץ
החיים נסוכה על פניו. יהודי ישר דרך, המדריך את אוהבי ארץ ישראל בדרכי אבות, תרתי
משמע."

"ר' חיים ז"ל היה חלוץ המטיילים עם התנ"ך ביד, וככה להאחיב את ארצנו על אלפי
ישראלים ותיירים. לארץ אהובה זו חוזר אתה."

"שמעתי שזה היה פתאומי, ה' יעזור שהגאולה תבוא בפתע פתאום ויקיבו שוכני צפר."
אתם אינכם מכירים אותי ואני אינני מכירה אתכם, רק רציתי שתדעו שכשראיתי את
מודעות האלב בבית וכן על פטירת ראש משפחתכם, מיד ידעתי והגנתי "מי הוא האדם", שכן
בזכותו נדבקו בני דודינו היקרים מבוססון, ארה"ב, באהבת הארץ. בזכותו הם ביקרו כאן
מידי שנה בשנה, השתתפו בטיולים הנפלאים וחרשו יחד את הארץ לאורכה, לרוחבה
ולצומקה, ומכל טיול שכזה הם שבו וספרו בשבח של חיים יהודה מגני.

אז אפילו שהמכתב הזה מאחר מעט קבלו את השתתפותנו בצערכם. ושתדעו בלאווה, שהוא
השאיר את רישומו גם בגני אדם שכלל לא הכירו אותו אישית."

"את האהבה של אהבת הארץ אשר ידע כב יסב אפצביר אכל אדם, נלמד אנו אבמליק,
אבמזיק באאון, אצכר חלוץ אמיתי, איש ישר דרך שכב בערכנו."

השורות הללו הן שרשרת משפטים מתוך מכתבי התנחומים הרבים
שקיבלנו, עם פטירתו, מרחבי הארץ והעולם (8).

"קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה"
בראשית יג, יז

פ"נ

חיים יהודה הלוי מגני

בן אסתר פאשה בישיץ ואברהם הלוי

איש חברון

נולד כב' אייר תש"ה

עלה ארצה לקראת שנת תשכ"ד

עלה לכפר עציון לקראת שנת תשכ"ח

עלה לחברון לקראת שנת תשכ"ט

עלה לגנזי מרומים י"א אייר תשס"א

.ת.נ.צ.ב.ה.

הנוסח שצ"ח המצבה
נאמן בבית הצלמין הצטיק
בחברון שאנ"ו היה מאוד קשור

*Text of tombstone in
the ancient cemetery in
Hebron, a site to which
he felt a strong tie.*

*Arise , walk through the land in the length of it
and in the breadth of it; for I will give it to thee.*

Genesis 13:17

Here rests

Chaim Yehudah HaLevi Mageni

Son of Esther Pasha Bishitz and Avraham Halevi

A man of Hebron

Born 22 Iyar 5705

Ascended to Eretz Yisrael 5724

Ascended to Kfar Etzion 5728

Ascended to Hebron 5729

Ascended to Genzei Meromim 11 Iyar 5761

